
Pracownia zagadnień społecznych i kulturalnych Afryki współczesnej

---

Przegląd Socjologiczny / Sociological Review 17/1, 131-132

1963

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

SESJA NA TEMAT INTEGRACJI NAUK SPOŁECZNYCH

Polskie Towarzystwo Nauk Politycznych zorganizowało sesję poświęconą zagadnieniu integracji nauk społecznych. Sesja odbyła się w Warszawie 30 marca 1962 r. Referaty zagajające wygłosili: ekonomista — prof. W. Brus, socjolog — prof. J. Szczepański i prawnik — prof. S. Ehrlich. Edmund Kujawski w „Nauce Polskiej” (1962, nr 4, s. 126—136) daje szczegółowe sprawozdanie z przebiegu sesji uzupełnione notatką bibliograficzną z polskiego piśmiennictwa na ten temat.

KOMITET BADAŃ REJONÓW UPRZEMYSŁAWIANYCH PAN

Komitet badań rejonów uprzemysławianych, powołany przez Prezydium Polskiej Akademii Nauk 24 października 1961 r., wszedł w drugi rok działalności. Do podstawowych zadań Komitetu należy inicjowanie oraz koordynowanie prac badawczych dotyczących przemian ekonomicznych, społecznych i kulturalnych zachodzących w rejonach położonych w zasięgu wielkich inwestycji (Płock, Puławy, Tarnobrzeg i inne).

Przewodniczącym Komitetu jest prof. dr Stefan Ignar, wiceprezes Rady Ministrów; zastępcami przewodniczącego dr Dyzma Gałaj i prof. dr Jan Szczepański.

Przy Komitecie funkcjonuje Seminarium Prac Badawczych pod przewodnictwem prof. dra Józefa Chałasińskiego.

Komitetowi podlega powołana przy Wydziale I Polskiej Akademii Nauk Pracownia Badań Rejonów Uprzemysławianych. Kierownikiem Pracowni jest doc. dr Władysław Misiuna.

W ramach Komitetu liczne prace badawcze prowadzone są przez ekonomiczne i socjologiczne zakłady wyższych uczelni oraz przez pozauczelniane placówki naukowe. Obraz działalności prowadzonej w ramach Komitetu dają „Zeszyty Badań Rejonów Uprzemysławianych”, których dwa numery ukazały się w 1962 r.

PRACOWNIA ZAGADNIENIŃ SPOŁECZNYCH I KULTURALNYCH
AFRYKI WSPÓŁCZESNEJ

Zakres zainteresowań badawczych Pracowni obejmuje formowanie się i rozwój nowoczesnych instytucji społecznych — politycznych, ekonomicznych, kulturalnych — procesy urbanizacji i industrializacji i na tym podłożu powstawanie kultur narodowych w krajach afrykańskich. Do niedawna Afryka była osobnym tematem dla etnografów i etnologów interesujących się społeczeństwami pierwotnymi. Dla współczesnego socjologa jest ona fragmentem ogólnego zagadnienia tworzenia się nowego świata wspólnego dla całej ludzkości bez kolonializmu i bez podziału na narody panujące i ludy podległe. Problemy Afryki stały się problemami świata współczesnego, a problemy świata współczesnego — problemami Afryki. Taki jest zasadniczy punkt wyjścia zainteresowań nowej Pracowni.

W tym duchu prof. dr Józef Chałasiński w wywiadzie radiowym, określał charakter tej Pracowni, powołanej przez Polską Akademię Nauk od 1 listopada 1962 r.

Wielka przygoda — Afryka. Pod takim tytułem Irena Dryll drukuje w „Dzienniku Łódzkim” (9—10 grudnia 1962 r. — dodatek tygodniowy „Panorama”) wywiad o Pracowni Zagadnień Społecznych i Kulturalnych Afryki Współ-

czesnej, przeprowadzony z kierownikiem pracowni J. Chałasińskim. W wywiadzie m.in. czytamy: „Zainteresowania pracowni skupiają się również wokół formowania się systemu oświaty i szkolnictwa w Afryce. Polska obok innych krajów bierze czynny udział w tym procesie. Wspomnę, że kierownikiem wydziału ekonomicznego na Uniwersytecie w Akkrze jest nasz wybitny ekonomista prof. dr Jan Drewnowski. W nauczaniu 500 studentów tego wydziału pomagają mu m.in. młodzi polscy naukowcy. Badania zagadnień oświaty i szkolnictwa w Afryce są bardzo potrzebne i — pasjonujące”.

Informację o nowej Pracowni daje również „Kurier Polski” (Warszawa 29 XII 1962 — 1 I 1963) pod nagłówkiem *A zaczęli Łodzianie...* Informacja o zagadnieniach interesujących Pracownię kończy się następującymi słowami: „W utworzeniu nowej Pracowni PAN ma poważne zasługi łódzki ośrodek naukowy. Kierownik tej Pracowni prof. dr Chałasiński prowadził bowiem pierwsze wykłady o społecznych i kulturalnych zagadnieniach współczesnej Afryki — właśnie na Uniwersytecie Łódzkim. Wychodzący w Łodzi «Przegląd Socjologiczny» również wiele miejsca poświęcał tej problematyce”.

AFRYKANIE NA STUDIACH W POLSCE — STUDIUM AFRYKANISTYCZNE — TOWARZYSTWO PRZYJAŹNI POLSKO-AFRYKAŃSKIEJ

W lipcu 1962 r. Spółdzielczy Instytut Badawczy zorganizował dla studentów z krajów Afryki, Azji i innych studiujących w Polsce dwutygodniowe seminarium wypoczynkowo-szkoleniowe w Krynicy. Celem seminarium było zapoznanie z dorobkiem polskiego ruchu spółdzielczego oraz nawiązanie kontaktów i wymiana informacji na temat ruchu spółdzielczego w różnych krajach.

Program zajęć przewidywał cztery godziny dziennie wykładów i dyskusji, zwiedzanie okolicznych spółdzielni i ich zakładów wytwórczych (mleczarskich, ogrodniczych), zwiedzanie spółdzielczych placówek handlowych, wycieczki górskie i wyjazdy autokarem poza Krynicy. W seminarium uczestniczyła również grupa polskich studentów zaproszonych przez Instytut. Z krajów Afryki najliczniej reprezentowany był Sudan i Somali (10 studentów) i po 1 z Rodezji, Ghany i Sierra Leone.

Wykłady prowadzili doświadczeni działacze i teoretycy spółdzielczości polskiej. Przyjechał również Stanisław Szwalbe, członek Prezydium Naczelnej Rady Spółdzielczości (*Supreme Co-operative Council*).

Ciekawe były krótkie referaty studentów na temat krajów, z których pochodzą, wymiana poglądów i wymiana pytań dotyczących krajów afrykańskich. Ruch spółdzielczy już od dawna utorował sobie drogę w krajach Afryki; rodził się z życiowych potrzeb ludzi szukających we wzajemnej pomocy poprawy swego bytu. Warto tu przytoczyć parę zdań z wypowiedzi studenta Wydziału Ekonomii Politycznej Uniwersytetu Warszawskiego pochodzącego z Somali, uczestnika kursu: „Zaszczepienie ruchu spółdzielczego w Somali miałyby niewątpliwie duże znaczenie. Dla Somali, gdzie najlepsza ziemia należy do wielkich plantatorów i gdzie drobny rolnik praktycznie nie ma możliwości dostania kredytu bankowego, jak *Credito Somalo*, właśnie spółdzielnie takie jak w Polsce oraz kółka rolnicze są drogowskazami. Mnie jako studiującego ekonomikę interesuje to szczególnie żywo. [...] Historyczny rozwój naszych krajów nakłada na nas zobowiązania w tym sensie, że istnieją kierunki nauki, których ważność dla nas wysuwa je obecnie na plan pierwszy. Można by to zilustrować na przykładzie jednego z moich kole-